

Labour Cost Index

Jenny Karlsson²⁵

Kristian Söderholm²⁵

Som medlemsland i EU är Sverige, liksom övriga medlemsländer, skyldiga att för varje kvartal leverera ett arbetskostnadsindex, Labour Cost Index (LCI) till Eurostat. Fram till 2005 har indexet levererats enligt en s.k. "Gentlemens agreement", vilket innebär att uppgifterna lämnas efter bästa förmåga och utan något formellt krav. Råds- och kommissionsförordningen som antogs 2003 innebär dock att länderna från och med första kvartalet 2005 enligt lag är skyldiga att leverera ett index som uppfyller de ställda kraven.

Bakgrund

För den Europeiska Centralbanken (ECB) har avsaknaden av jämförbar statistik över arbetskostnader ansetts vara en av de stora svagheter i det statistiska system, som ska underbygga genomförandet och driften av ett europeiskt monetärt system. Arbetskostnaderna anses vara en av de huvudsakliga källorna till inflation och utgör dessutom en viktig indikator för konkurrenskraft.

I syfte att tillgodose ECB:s efterfrågan kom EU:s medlemsländer 1997 överens om att enligt "Gentlemens agreement" leverera ett kvartalsindex över arbetskostnader till EU:s statistikkontor Eurostat. Tillförlitligheten har dock varit låg, eftersom medlemsländerna använt olika metoder för att beräkna indexet. Dessutom har flera länder haft svårt att lämna ett index med rimlig aktualitet. Det fanns därför redan från början krav på att statistiken skulle harmoniseras och att det för detta krävdes lagstiftning. År 2000 föreslog Kommissionen i samarbete med ECB att Labour Cost Index skulle regleras med hjälp av lagstiftning i syfte att harmonisera statistiken. I mars

---

²⁵ Författarna är utredare vid enheten för löne- och arbetskostnadsstatistik vid SCB. Förfrågningar kan ställas direkt till författarna via e-post med adress fornamn.efternamn@scb.se.

2003 publicerades Rådsförordningen för LCI i Official Journal²⁶. Kommissionsförordningen publicerades i juli 2003²⁷.

Kraven på innehållet i det nya indexet innebär större uppgiftslämnarbörda för företag, organisationer och myndigheter. För att minimera uppgiftslämnarbördan ges därför, enligt Rådsförordningen, möjlighet för medlemsländerna att hämta information från andra undersökningar, administrativa register och att göra modellskattningar så länge indexet uppfyller kraven i Råds- och Kommissionsförordningen.

Det nya indexet

Den nya indexet är ett, på årsbasis, kedjat Laspeyresindex sammanställt av kvartalsvisa uppgifter om arbetskostnader per faktiskt arbetad timme. Arbetskostnaderna²⁸ omfattar löner, sociala kostnader och skatter. Eventuella bidrag och subventioner som företagen erhåller för arbetskraften ska dras ifrån arbetskostnaderna. Variabelinnehåll och variabeldefinitioner bygger på definitionerna i undersökningen Labour Cost Survey (LCS).

LCI och AKI – några likheter och flera skillnader

I Sverige publiceras månatligen arbetskostnadsindex (AKI) för arbetare respektive tjänstemän inom den privata sektorn. Både AKI och LCI bygger på den månatliga undersökningen Konjunkturstatistik, löner för privat sektor (KLP), som produceras av SCB på uppdrag av Medlingsinstitutet (MI). För arbetare baseras AKI på arbetskostnaden per arbetad timme, medan AKI för tjänstemän baseras på arbetskostnaden per månad.

LCI skiljer sig dock på flera sätt från AKI. Förutom att LCI publiceras som ett kvartalsindex, görs ingen uppdelning på arbetare respektive tjänstemän. LCI baseras enbart på arbetskostnaden per arbetad timme – vilket kräver att månadslöner räknas om till timlöner. I AKI är basperioden (indexet = 100) första kvartalet 1994, medan basperioden för LCI är år 2000. LCI ska avse hela ekonomin, medan AKI endast avser privat sektor.

---

²⁶ Official Journal of European Union, L 69/1, 2003-03-13.

²⁷ Official Journal of European Union, L 169/37, 2003-07-08.

²⁸ Arbetskostnaderna definieras enligt Commission Regulation (EC) No 1726/1999 of 27 July 1999 (Labour Cost Survey).

I KLP undersöks inte företag med färre än fem anställda, vilket innebär att dessa företag inte heller inkluderas i AKI. Ett av kraven i LCI är att alla företag, oavsett storlek, ska vara representerade. Därför modellberäknas denna företagspopulation i LCI.

LCI ska i dagsläget redovisas enligt NACE Rev 1.1 på avdelningsnivå för näringsgrenarna C-K. Från och med 2007 ska även näringsgrenarna L-O inkluderas.

LCI ska levereras till Eurostat senast 70 dagar efter referensperioden, vilket innebär att LCI publiceras ca två veckor efter AKI.

Den offentliga sektorn

Av tradition redovisas den svenska löne- och arbetskostnadsstatistiken fördelad per sektor. Eurostat efterfrågar dock ej denna uppdelning, utan vill redovisa statistiken för hela arbetsmarknaden efter näringsgren. En förklaring till detta kan vara att de olika sektorernas storlek och verksamhet varierar mellan länderna. Detta innebär att även näringsgrenarna L-O, där majoriteten av offentlig sektor ligger, ska inkluderas i indexet. Många länder har haft svårt att inkludera dessa näringsgrenar i LCI och har fått uppskov till 2007 för att utreda hur de ska inkluderas. SCB utreder just nu på uppdrag av MI, hur den svenska konjunkturlönestatistiken avseende kommuner och landsting ska kunna inkluderas i LCI från och med 2007. Det kan innebära att dessa undersökningar i framtiden kommer att förändras.

Arbetskostnadsutvecklingen inom EU

Sverige levererade för första gången uppgifter framtagna enligt den nya metoden till Eurostat den 10 juni 2005. Sedan dess har ytterligare ett kvartal levererats. Vid publicering av kvartal 2 2005 har Belgien, Irland och Grekland fortfarande inte levererat uppgifter enligt den nya metoden. För Luxemburg och Cypern saknas uppgifter helt för kvartal 2 2005. För Italien är uppgifterna konfidentiella. Förutom att publicera uppgifter per land beräknar Eurostat arbetskostnadsutvecklingen för de nuvarande 25 medlemsländerna (EU25), för Euro-länderna (Euro-zone) samt för de 15 länder som EU bestod av innan 2004 års utökning (EU15). Detta görs genom att väga ihop de ingående länderna med hjälp av respektive lands lönesumma från Nationalräkenskaperna år 2000.

Den totala nominella arbetskostnaden per timme ökade för EU:s medlemsländer med 2,6 procent för andra kvartalet 2005 jämfört

med andra kvartalet 2004. Utvecklingstalet för EU15 avviker mycket litet från utvecklingstalet för EU25, vilket kan förklaras av att många av de nytillkomna länderna väger förhållandevis lite. För de länder som ingår i valutaunionen var motsvarande siffra 2,3 procent. Valutaunionens avvikelse från EU15 förklaras av att Sverige, Danmark och Storbritannien alla ligger över EU-genomsnittet.

Sveriges arbetskostnad per timme ökade med 2,7 procent. I tabell 5 nedan redovisas medlemsländernas förändringstal för perioden kvartal 1 2003 – kvartal 2 2005.

Tabell 5

Total nominell arbetskostnad per timme, näringsgren C - K²⁹.
Procentuell förändring jämfört med samma kvartal föregående år, ej säsongrensat

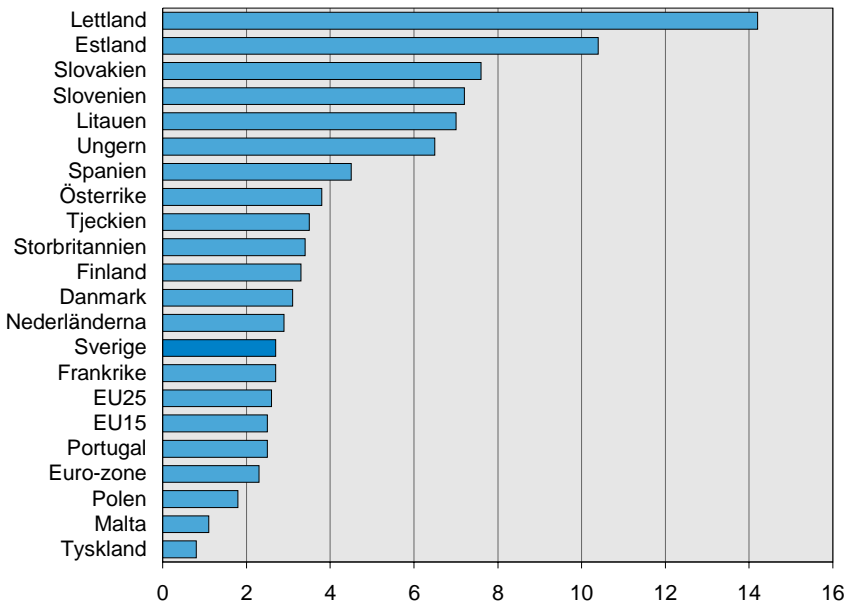
	2003				2004				2005	
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2
Euro-zone	3,1	3,6	3,0	2,6	3,0	2,5	2,4	2,3	3,0	2,3
EU25	3,5	3,5	3,4	3,1	3,9	3,2	3,4	3,3	3,4	2,6
EU15	3,4	3,5	3,4	3,0	3,9	3,2	3,4	3,3	3,3	2,5
Belgien	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Cypern	5,6	5,7	6,2	6,1	5,3	4,0	2,4	5,2	6,0	–
Danmark	3,5	2,9	4,1	3,6	3,4	3,8	2,8	2,8	3,1	3,1
Estland	9,6	9,2	9,5	8,3	4,9	5,9	8,0	7,1	9,6	10,4
Finland	4,5	4,5	4,4	4,3	4,1	3,9	4,0	4,0	4,2	3,3
Frankrike	2,6	2,3	2,5	2,3	3,2	3,0	2,9	2,8	3,3	2,7
Grekland	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Irland	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Italien	c	C	c	c	c	c	c	c	c	c
Lettland	8,5	10,1	9,7	10,2	11,3	10,0	10,8	12,8	16,4	14,2
Litauen	2,1	4,7	4,5	4,1	2,3	4,0	5,5	6,2	12,0	7,0
Luxemburg	5,5	3,5	3,3	4,5	3,2	2,0	1,3	2,4	2,4	–
Malta	4,6	5,0	2,3	3,2	4,4	3,8	6,2	4,9	1,5	1,1
Nederländerna	3,4	5,4	3,5	4,0	2,4	3,7	3,9	3,8	3,1	2,9
Polen	5,7	-0,5	3,5	5,6	3,2	5,8	1,4	3,0	4,0	1,8
Portugal	3,2	2,4	2,1	2,2	2,6	4,5	4,0	2,4	1,9	2,5
Slovakien	12,9	10,8	10,8	6,8	6,7	3,8	3,4	6,5	7,4	7,6
Slovenien	10,0	6,4	9,5	11,4	7,6	7,4	8,7	0,8	8,7	7,2
Spanien	5,8	5,3	3,8	4,4	4,8	3,8	3,4	4,4	4,3	4,5
Storbritannien	3,9	3,0	4,2	4,4	6,9	5,6	7,2	7,5	4,6	3,4
Sverige	5,0	5,0	4,7	4,7	3,4	3,2	2,6	3,4	3,0	2,7
Tjeckien	7,1	5,5	4,7	6,0	6,9	3,8	10,2	3,8	3,8	3,5
Tyskland	2,7	3,3	2,5	1,5	2,1	1,3	0,9	0,5	1,2	0,8
Ungern	6,1	6,3	6,2	5,1	10,1	7,6	8,3	7,4	9,4	6,5
Österrike	1,7	2,5	0,8	2,2	-0,3	-0,3	0,1	1,5	3,1	3,8

²⁹ Utvinning av mineral; tillverkning; el-, gas, värme- och vattenförsörjning; byggverksamhet; parti- och detaljhandel m.m.; hotell- och restaurangverksamhet; transport och kommunikationer; finansiell verksamhet samt företagstjänster m.m.

Förändringstalen visar på mycket stora variationer mellan medlemsländerna. För andra kvartalet 2005 redovisar Tyskland den lägsta arbetskostnadsökningen, 0,8 procent. Den högsta ökningen står Lettland för, 14,2 procent. Detta åskådliggörs i figur 27 nedan.

Figur 27

**Total nominell arbetskostnad per timme, näringsgren C – K.
Procentuell förändring jämfört med samma kvartal föregående år, ej säsongrensat**

Flera av de nytillkomna medlemsländerna redovisar relativt hög arbetskostnadsutveckling. De sex länderna med högst utveckling är alla nya medlemmar från och med 2004 och har alla en relativt låg arbetskostnadsnivå. Av de nytillkomna länderna är det endast Polen och Malta som ligger under EU-genomsnittet. Som synes ligger Sverige väl i linje med utvecklingen i EU25 och Euro-länderna.